

INSTRUKCE PASTORAČNÍ KONVERZE FARNÍHO SPOLEČENSTVÍ VE SLUŽBÁCH EVANGELIZAČNÍHO POSLÁNÍ CÍRKVE

Úvod

1. Nauka Druhého vatikánského koncilu o církvi a značné sociální a kulturní změny posledních desetiletí přiměly různé místní církve reorganizovat formy jejich pastorační péče svěřené farním společenstvím. Tak bylo umožněno uvést do života nové praktiky, které doceňují komunitní dimenzi a pod vedením pastýřů harmonicky sjednocují charismata a povolání ve službě hlásání evangelia, jak to lépe odpovídá dnešním požadavkům na evangelizaci.

Papež František připomněl na začátku své služby důležitost „kreativity“, což znamená „hledat nové cesty“, tedy „hledat způsob, jak hlásat evangelium“; v tomto smyslu Svätý otec konstatoval, že „církve i Kodex kanonického práva nám dávají k tomuto hledání přemnoho možností a velkou svobodu“.¹

2. Situace popisované v předkládané instrukci představují vzácnou příležitost pro pastorační konverzi v misijním smyslu. Jsou výzvou farním společenstvím, aby vycházela ze sebe, a nabízí nástroje pro reformu, včetně reformy strukturální, utvářené v duchu společenství a spolupráce, setkávání a blízkosti, milosrdenství a povzbuzení hlásat evangelium.

1

František, *Projev k římským farářům*, 16. září 2013.

I. Pastorační konverze

3. Pastorační konverze je jedním ze základních témat „nové etapy evangelizace“², ke které je dnes církev povolána, aby se křesťanská společnost stále více stávala místem podněcujícím k setkání s Kristem.

Svatý otec proto navrhuje: „Pokud v nás má něco vzbuzovat svatý neklid a burcovat naše svědomí, pak je to starost, že mnoho našich bratří žije bez síly, světla a útěchy plynoucích z přátelství s Ježíšem Kristem, bez společnosti víry, které je přijímá, bez horizontů smyslu a života. Doufám, že více než strach z pochybení nás bude pudit strach z uzavřenosti do struktur, které nám skýtají falešnou ochranu, do norem, které z nás činí nelítostné soudce, do zvyků, v nichž se cítíme klidně, zatímco venku je množství hladovějících a Ježíš nám bez ustání opakuje: ‚Vy jim dejte jíst!‘ (Mk 6,37).“³

4. Církev, podněcována tímto svatým neklidem, „se opírá o vlastní tradici a zároveň si je vědoma svého všeobecného poslání, a proto je schopna navázat spojení s různými kulturami; tím získává jak církev, tak i různé kultury“⁴. Plodné a kreativní setkání evangelia s kulturou totiž vede ke skutečnému pokroku: na jedné straně se Boží slovo vtěluje do lidských dějin a obnovuje je; na druhé straně „církev [...] může být obohacena a obohacuje se i vývojem společenského života člověka“⁵ tak, aby hlouběji chápala poslání, které jí světil Kristus, a lépe ho vyjadřovala v době, v níž žije.

5. Církev hlásá, že Slovo „se stalo tělem a přebývalo mezi námi“ (Jan 1,14). Boží Slovo, které se zalíbením přebývá mezi lidmi, bylo ve svém nevyčerpatelném bohatství⁶ přijato různými národy celého svě-

2 Srov. týž, apoštol. exhort. *Evangelii gaudium* (24. listopadu 2013), č. 287. Praha: Paulínky, 2014 (AAS 105 /2013/, s. 1136).

3 Tamtéž, č. 49.

4 Druhý vatikánský koncil, Pastorační konstituce o církvi v dnešním světě *Gaudium et spes* (7. prosince 1965), č. 58, in *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995 (AAS 58 /1966/, s. 1079).

5 Tamtéž, č. 44.

6 Srov. Efrém Syrský, *Commenti sul Diatessaron* 1, 18–19, in *SC* 121, 52–53.

ta a povznáší jejich nejvznešenější touhy; patří k nim touha po Bohu, důstojnost života každé lidské osoby, rovnost mezi lidmi a respekt k rozdílnostem v rámci jediné lidské rodiny, dialog jako nástroj spoluúčasti, touha po míru, pohostinnost jako výraz bratrství a solidarity, zodpovědná ochrana stvoření.⁷

Není tedy myslitelné, aby taková novina, jejíž rozšíření do všech končin země není ještě dovršeno, se oslabila, nebo dokonce vypchala.⁸ Aby mohla cesta Slova pokračovat, musí křesťanská společenství učinit odhodlané misijní rozhodnutí, „které bude schopné všechno proměnit, aby se zvyklosti, styly, harmonogramy, slovník i všechny církevní struktury staly přiměřenou cestou k evangelizaci současného světa spíše než k sebe prezentaci“.⁹

II. Farnost v současné situaci

6. Taková konverze, která s sebou přirozeně nese i reformu struktur, se týká zvláště farnosti, tedy společenství, které se shromažďuje okolo stolu slova a eucharistie.

Farnost má dlouhou historii a od počátku hrála zásadní roli v životě křesťanů i ve vývoji církve a její pastorační činnosti. Můžeme to vytušit už ze spisů svatého Pavla. Některé pavlovské texty ukazují vytváření malých komunit jako domácích církví, které apoštol jednoduše nazývá „domem“ (srov. např. Řím 16,3–5; 1 Kor 16,19–20; Flp 4,22). V těchto „domech“ můžeme spatřovat zrod prvních „farností“.

7. Tedy už od svého vzniku je farnost odpovědí na konkrétní pastorační potřebu přinášet evangelium lidem prostřednictvím hlásání víry a slavení svátostí. Etymologie slova vysvětluje smysl této instituce: farnost je dům uprostřed domů¹⁰ a odpovídá logice vtělení Ježíše Kris-

7 Srov. František, enc. *Laudato si'* (24. května 2015), č. 68. Praha: Paulínky, 2015 (AAS 107 /2015/, s. 847).

8 Srov. Pavel VI., enc. *Ecclesiam Suam* (6. srpna 1964), in AAS 56 (1964), s. 639.

9 *Evangelii gaudium*, č. 27.

10 Srov. Jan Pavel II., posynodní apoštol. exhort. *Christifideles laici* (30. prosince 1988), č. 26. Praha: Zvon, 1990 (AAS 81 /1989/, s. 438).

ta, živého a působícího v lidském společenství. Viditelně znázorněná jako místo uctívání je znamením trvalé přítomnosti zmrtvýchvstalého Pána uprostřed svého lidu.

8. Územní uspořádání farnosti však musí čelit zvláštní charakteristice současného světa, jehož zvýšená mobilita a digitální kultura rozšiřují životní prostor. Na jedné straně se život lidí stále méně ztotožňuje s určitým a neměnným prostředím a odehrává se spíše v „globální a pluralitní vesnici“; na druhé straně digitální kultura nevratným způsobem změnila chápání prostoru, jakož i jazyka a lidského chování, zvláště v mladší generaci.

Kromě toho si lze snadno představit, že neustálý rozvoj moderní techniky bude nadále pozměňovat myšlení a způsob, jakým bude člověk chápat sebe a život ve společnosti. Překotnost změn, střídání kulturních vzorů, snadnost přemísťování i rychlost komunikace proměňují vnímání prostoru a času.

9. Farnost jako živé společenství věřících je začleněna do kontextu, v němž je stále méně zřetelná připoutanost k území, mnohonásobně narůstají místa spojení a meziosobní vztahy jsou ohroženy tím, že se rozplynou ve virtuálním světě bez jakéhokoliv závazku a zodpovědnosti vůči vztahům k druhým.

10. Dnes zjišťujeme, že takovéto kulturní změny a rozvíjející se teritoriální vazby posilují v církvi přítomností Ducha Svatého nové komunitní vnímání, které „spočívá v pohledu na skutečnost Božíma očima, optikou jednoty a společenství“.¹¹ Celý Boží lid musí naléhavě přijímat výzvu Ducha k uskutečňování procesu „obnovy“ tváře církve.

III. Význam farnosti v dnešní době

11. Farnost má na základě takového pozorování podchytit požadavky doby, aby přizpůsobila svou službu potřebám věřících a historickým

11 František, *Generální audience*, 12. června 2019, in *L'Osservatore Romano* 134 (13. června 2019), s. 1.

změnám. Je zapotřebí nové dynamiky, která by umožnila znovuobjevit povolání každého pokřtěného být Ježíšovým učedníkem a misiónářem evangelia ve světle dokumentů Druhého vatikánského koncilu a následné nauky učitelského úřadu církve.

12. Koncilní otcové vskutku jasnozřivě napsali: „Duchovní správa se má vždycky vyznačovat misijním duchem.“¹² Svatý Jan Pavel II. upřesnil: „Farnost je třeba zdokonalovat a integrovat do mnoha jiných forem, avšak i nadále zůstává ve viditelných strukturách církve nezbytným orgánem prvořadě důležitosti,“ aby „učinila z evangelizace střed veškeré pastorační činnosti jakožto prvořadý, vůdčí a přednostní požadavek.“¹³ Benedikt XVI. pak učil, že „farnost je majákem, který vyzařuje světlo víry, čímž vychází vstříc nejhlubším a opravdovým touhám lidského srdce a životu lidí i rodin dává smysl a naději“.¹⁴ A konečně papež František připomíná, že „farnost prostřednictvím všech svých aktivit povzbuzuje a formuje své členy, aby byli aktéry evangelizace“.¹⁵

13. Aby se prosazovalo ústřední místo misijní přítomnosti křesťanského společenství ve světě,¹⁶ je třeba nově promýšlet nejen činnost farnosti, ale v jejím rámci i službu a poslání kněží, kteří společně s věřícími laiky mají úkol být „solí a světlem světa“ (srov. Mt 5,13–14), „lampou postavenou na svícnu“ (srov. Mk 4,21), a tak ukazovat tvář evangelizačního společenství, jež dokáže správně číst znamení doby a vydávat svědectví o životě podle evangelia.

12 Druhý vatikánský koncil, Dekret o pastýřské službě biskupů v církvi *Christus Dominus* (28. října 1965), č. 30, in *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995 (AAS 58 /1966/, s. 688).

13 Jan Pavel II., *Projev k účastníkům plenárního zasedání Kongregace pro klérus* (20. října 1984), 3 a 4, in *Insegnamenti VII/2* (1984), s. 984 a 985; srov. týž, apoštol. exhort. *Catechesi tradendae* (16. října 1979), č. 67, in *AAS* 71 (1979), s. 1332.

14 Benedikt XVI., *Homilie při pastorační návštěvě římské farnosti Santa Maria dell'Evangelizzazione* (10. prosince 2006), in *Insegnamenti II/2* (2006), s. 795.

15 *Evangelii gaudium*, č. 28.

16 Srov. *Gaudium et spes*, č. 4.

14. S uvážením toho všeho a při naslouchání Duchu Svatému je rovněž třeba vytvářet nová znamení; farnost již není prvotním místem pro sdružování a sbližování, jak tomu bylo v minulosti, ale je povolána k tomu, aby s ohledem na své běžné aktivity nacházela nové způsoby spřízněnosti a blízkosti. Tento úkol nepředstavuje zátěž, kterou je třeba snášet, ale výzvu, jež má být přijata s nadšením.

15. Pánovi učedníci se při následování svého Mistra ve škole svatých a pastýřů naučili, často skrze protrpěné zkušenosti, umění vyčkávat na Boží dobu a postupy, žít jistotu, že on je stále přítomen až do konce časů a že Duch Svatý – tlukoucí srdce v životě církve – shromažďuje Boží děti rozptýlené po světě. Proto se křesťanské společenství nesmí obávat zahájit a doprovázet procesy v rámci území obývaného různými kulturami a mít přítom důvěryplnou jistotu, že pro Kristovy učedníky „není nic opravdu lidského, co by nenašlo v jejich srdci odezvu“.¹⁷

IV. Misie – vůdčí kritérium pro obnovu

16. S ohledem na probíhající transformace farnost někdy nedokáže i přes značné úsilí vhodně odpovídat na mnohá očekávání věřících, zvláště uvědomíme-li si, že existují různé typy farností.¹⁸ Zůstává pravdou, že jednou z charakteristik farnosti je její zakořenění tam, kde každý žije svůj každodenní život. Avšak zvláště dnes není teritorium pouhým geograficky vymezeným prostorem, ale je kontextem, v němž každý žije svůj vlastní život utvářený vztahy, vzájemnou službou a starobylými tradicemi. Na tomto „existenčním teritoriu“ se odehrávají veškeré výzvy, jimž čelí církev uprostřed společenství. Zdá se, že je překonaná pastore, jejíž pole působnosti je výhradně uvnitř farního území. Často jsou to právě farníci, kdo nerozumí tomuto způsobu, jenž se jeví spíše jako nostalgie po minulosti než jako inspirace

17 Tamtéž, 1.

18 Srov. *Evangelii gaudium*, č. 72–73.

odvahou pro budoucnost.¹⁹ Na druhou stranu je třeba upřesnit, že teritoriální princip zůstává na kanonické úrovni plně v platnosti, pokud to právo vyžaduje.²⁰

17. Pouhé opakování aktivit, které nemá vliv na život konkrétních lidí, zůstává kromě jiného sterilním pokusem o přežití, který je často přijímán se všeobecnou lhostejností. Pokud farnost nežije z duchovní dynamiky, jež je vlastní evangelizaci, podstupuje riziko, že se stane sebestřednou a zkosnatělou, že bude nabízet zkušenosti postrádající příchut' evangelia a misijní zápal, že zůstane omezená možná jen na malé skupiny.

18. Obnova evangelizace vyžaduje novou pozornost a různé pastorační nabídky směřující k tomu, aby Boží slovo a svátostný život zasáhly každého způsobem odpovídajícím jeho životnímu stavu. Příslušnost k církvi dnes totiž stále více odhlíží od místa, kde se její člen narodil a vyrůstal, a orientuje se spíše na společenství, kam byli věřící přijati,²¹ kde zažívají obsáhlejší zkušenost Božího lidu a těla členícího se do mnoha údů, z nichž každý pracuje pro dobro celého organismu (srov. 1 Kor 12,12–27).

19. Bez ohledu na místa a na důvody příslušnosti je farní společenství prostředím lidí, kde se uskutečňuje evangelizační dílo církve, slaví se svátosti a žije se charitativní láska v misijní dynamice, která je nejen niterným prvkem pastorační práce, ale stává se také kritériem ověřujícím její autentičnost. V současné době, mnohdy poznamenané vyloučením a samotou, je farní společenství povoláno k tomu, aby se stávalo živým znamením Kristovy blízkosti prostřednictvím bratrských vztahů, pozorných na nové formy chudoby.

19 Srov. synoda biskupů, 15. řádné generální shromáždění (3.–28. října 2018): „Mladí, víra a rozlišování povolání“, *Závěrečný dokument*, č. 129: „Za takové situace by vize farnosti omezené ve své činnosti teritoriálními hranicemi a neschopné zachytit různé návrhy věřících, především mladých, uzavírala farnost do nepřijatelné strnulosti a do znepokojivé pastorační jednotvárnosti“; *L'Osservatore Romano* 247 (29.–30. října 2018), s. 10.

20 Srov. např., CIC, kán. 102, 1015–1016, 1108, § 1, Praha: Zvon, 1994.

21 Srov. *Christifideles laici*, č. 25.

20. S uvážením toho, co bylo dosud řečeno, je třeba stanovit východiska, která umožní obnovit „tradiční“ farní struktury z misijního hlediska. Právě to je srdcem požadované pastorační konverze, jež se má dotýkat hlásání Božího slova, svátostného života a svědectví charitativní lásky, tedy základních oblastí, v nichž farnost roste a formuje se podle mysteria, v něž věří.

21. Když procházíme Skutky apoštolů, všímáme si hlavní role Božího slova, jež je vnitřní silou působící konverzi srdcí. Slovo je pokrmem, který živí Pánovy učedníky a činí z nich svědky evangelia v různých životních situacích. Písmo obsahuje prorockou sílu, která ho stále oživuje. Je proto třeba, aby farnost vychovávala k četbě a meditaci Božího slova prostřednictvím různých nabídek hlásání²² a využívala přitom jasných a srozumitelných forem sdělování, které hlásají Pána Ježíše stále novým kerygmatickým svědectvím.²³

22. Slavení eucharistického tajemství pak je „zdrojem a vrcholem celého křesťanského života“²⁴, a je tedy podstatnou chvílí, kdy se utváří farní společenství. Při něm si církev uvědomuje samotný význam svého jména: shromážděný Boží lid, aby chválil, prosil, přimlouval se a děkoval. Při slavení eucharistie se křesťanské společenství otevírá živé přítomnosti ukřižovaného a zmrtvýchvstalého Pána a přijímá hlásání celého tajemství spásy.

23. Církev si zde uvědomuje nutnost znovuobjevit křesťanskou iniciaci, která rodí nový život, zasazený do tajemství vlastního Božího života. Je to cesta, jež neustále probíhá, přesahuje slavení a události, protože není v první řadě určována povinností splnit nějaký „obřad přechodu“, ale výhradně perspektivou trvalého následování Krista. V této souvislosti může být užitečné stanovit mystagogické rituály, které se dotýkají skutečného života.²⁵ I katecheze se musí stávat trvalým hlásáním

22 Srov. *Evangelii gaudium*, č. 174.

23 Srov. tamtéž, č. 164–165.

24 Druhý vatikánský koncil, Věřoučná konstituce o církvi *Lumen gentium* (21. listopadu 1964), č. 11, in *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995 (*AAS* 57 /1965/, s. 15).

25 Srov. *Evangelii gaudium*, č. 166–167

Kristova tajemství, jež umožňuje skrze osobní setkání s Pánem života, aby v srdci pokřtěného rostla postava Krista (srov. Ef 4,13).

Jak připomíná papež František, je třeba „poukázat na dvě falešné podoby svatosti, které by nás mohly svést z cesty: gnosticismus a pelagianismus. Tyto dvě hereze vznikly v prvních staletích křesťanství, ale jsou stále znepokojivě aktuální.“²⁶ V případě gnosticizmu se jedná o abstraktní víru, jež je čistě intelektuální a tvoří ji znalosti, které zůstávají životu vzdáleny; pelagianismus zase vede člověka k tomu, aby počítal jen s vlastními silami a opomíjel působení Ducha Svatého.

24. V tomto tajemném proplétání Božího a lidského konání se hlásání evangelia uskutečňuje skrze muže a ženy, kteří hodnověrnost toho, co hlásají, dokazují svým životem i svými mezilidskými vztahy, vzbuzujícími důvěru a naději. V současné době, často poznamenané lhostejností, uzavíráním se jednotlivců do sebe a odmítáním druhého, je znovuoobjevení bratrství zásadně důležité, neboť evangelizace je těsně spjata se vztahy mezi lidmi.²⁷ Křesťanské společenství si bere za své Ježíšovo slovo, které pobízí „zajet na hlubinu“ (Lk 5,4), s důvěrou, že Mistrovo pozvání ke spuštění sítí je samo o sobě zárukou jistoty „bohatého rybolovu“.²⁸

26 František, apoštolská exhortace o povolání ke svatosti v současném světě *Gaudete et exsultate* (19. března 2018), č. 35. Praha: Paulínky, 2018 (*AAS* 110 /2018/, s. 1120). Pokud jde o gnosticismus a pelagianismus, je vhodné vyslechnout ještě další slova papeže Františka: „Toto zesvětštění se může živit zejména dvěma způsoby, které jsou vzájemně hluboce propojeny. Jedním je kouzlo gnosticizmu, víra uzavřená v subjektivismu, kdy člověka zajímá pouze určitá zkušenost nebo nějaká řada úsudků či poznatků, které považuje za zdroj světla a útěchy, avšak přitom zůstává uzavřen v imanenci svého rozumu či svých pocitů. Druhým je sebevztahné a prometheovské neopelagiánství těch, kteří vposledku spoléhají jenom na své vlastní síly a považují se za nadřazené vůči druhým, protože se drží určitých norem anebo protože jsou neochvějně věrní určitému katolickému stylu minulosti“: *Evangelii gaudium*, č. 94; srov. také Kongregace pro nauku víry, list *Placuit Deo* (22. února 2018), in *AAS* 110 (2018), s. 429.

27 Srov. *Lettera a Diogneto (Dopis Diognetovi)* V, 1—10, in *Patres Apostolici*, ed. F. X. Funk, vol. 1. Tubingae, 1901, s. 398.

28 Srov. Jan Pavel II., apoštol. list *Novo millennio ineunte* (6. ledna 2001), č. 1. Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2001 (*AAS* 93 /2001/, s. 266).

25. „Kultura setkání“ posiluje dialog, solidaritu i otevřenost vůči všem, protože je zaměřena na člověka. Proto je potřebné, aby farnost byla „místem“, které spojuje lidi a podporuje trvalé osobní vztahy, čímž každému dává pocit sounáležitosti i toho, že ho mají rádi.

26. Farní společenství je povoláno, aby rozvíjelo skutečné „umění blízkosti“. Pokud ono zapustí hluboké kořeny, stane se farnost místem, kde se doopravdy překoná samota, která zasahuje život tolika lidí, a zároveň se stane „svatyní, kam žíznící přicházejí pít, aby mohli dál plovat, a centrem neustálého misijního poslání“.²⁹

V. „Společenství komunit“: farnost inkluzivní, evangelizační a vnímavá na chudé

27. Subjektem misijní a evangelizační činnosti církve je vždy Boží lid ve svém celku. Kodex kanonického práva zdůrazňuje, že identita farnosti není dána nějakou budovou nebo souborem staveb, ale spíše konkrétním společenstvím věřících, jehož vlastním pastýřem je farář.³⁰ Papež František k tomu připomněl, že „farnost představuje přítomnost církve na daném území, je prostředím, kde se naslouchá slovu a kde roste křesťanský život, dialog, hlásání, velkodušná láska, adorace a bohoslužba“, a prohlásil, že je „společenstvím komunit“.³¹

28. Různé složky, z nichž se farnost skládá, jsou povolány ke společenství a k jednotě. Když každý uzná svoji komplementární roli a dává ji do služeb společenství, lze na jedné straně vidět plně usku-
tečněnou službu faráře a kněží spolupracujících jako pastýři, a na druhé straně se ukazuje specifickou různost různých charismat jáhnů, zasvěce-
ných osob i laiků, protože každý se zasazuje o vytváření jednoho těla (srov. 1 Kor 12,12).

29 *Evangelii gaudium*, č. 28.

30 Srov. CIC, kán. 515.

31 *Evangelii gaudium*, č. 28.

29. Farnost je tedy společenstvím, které je sezváno Duchem Svatým, aby hlásalo Boží slovo a u křestního pramene dávalo zrod novým synům a dcerám; shromážděna svým pastýřem slaví památku Pánova utrpení, smrti a zmrtvýchvstání a svědčí o víře v lásku tím, že žije ve stavu trvalé misie, aby nikdo nepostrádal poselství o spáse, která dává život.

Papež František se k tomu vyjádřil takto: „Farnost není zastaralá struktura. Právě proto, že má velkou pružnost, může nabývat velmi rozmanitých forem, které vyžadují otevřenost a misijní tvořivost pastýře i společenství. Není zajisté jedinou evangelizující institucí, nicméně bude-li schopna neustálé reformy a přizpůsobování, bude i nadále ‚církví, která žije uprostřed příbytků svých synů a dcer‘. Předpokladem je, aby byla skutečně v kontaktu s rodinami a životem lidu a nestala se těžkopádnou strukturou oddělenou od lidí, nebo skupinou vyvolených, kteří se starají sami o sebe. [...] Musíme však uznat, že výzva k revizi a obnově farností dosud nepřinesla dostatečné plody, aby farnosti byly ještě blíže lidem, staly se prostředím živého společenství a účasti a zcela se zaměřily na misijní poslání.“³²

30. Farnosti nemůže být cizí „duchovní a církevní styl poutních míst“ – skutečných „misijních předpolí“ – vyznačujících se otevřeností, životem modlitby a tichem, které obnovuje ducha, jakož i slavením svátosti smíření a pozorností k chudým. Poutě, které farní společenství organizují na různá poutní místa, jsou cennými nástroji pro růst bratrského společenství a po návratu domů pro zrod otevřenějších a pohostinnějších míst každodenního života.³³

31. V této perspektivě se nabízí idea, že poutní místo zahrnuje všechny vlastnosti a služby, jaké má mít farnost, protože představuje pro mnoho věřících vytoužený cíl jejich vnitřního hledání a místo, kde se setkávají s tváří milosrdného Krista a s pohostinnou církví.

Na poutních místech lze znovuobjevit „pomazání od Svatého“ (1 Jan 2,20), to znamená své vlastní křestní zasvěcení. Na těchto

32 Tamtéž.

33 Srov. František, posynodní apoštol. exhort. *Christus vivit* (25. března 2019), č. 238. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2019.

místech se učíme horlivému slavení liturgického tajemství Boží přítomnosti uprostřed svého lidu, kráse evangelizačního poslání každého pokřtěného a povolání uvádět lásku na místa, kde žijeme.³⁴

32. Farnost, stejně jako „poutní místo“ otevřené pro všechny, je rovněž povolána, aby oslovila každého bez výjimky, a připomíná, že lidé chudí a vyloučení musí stále mít v srdci církve privilegované místo. Jak prohlásil Benedikt XVI.: „Chudí jsou privilegovanými adresáty evangelia.“³⁵ Papež František pak napsal: „Nová evangelizace je pozváním uznat spasitelskou sílu jejich životů a postavit je do středu putující církve. Jsme povoláni objevit v nich Krista, propůjčovat jim svůj hlas v jejich záležitostech, ale také být jejich přáteli, naslouchat jim, chápat je a přijímat tajemnou moudrost, kterou nám Bůh chce sdělit jejich prostřednictvím.“³⁶

33. Farní společenství je velmi často místem prvního lidského a osobního setkání chudých s tváří církve. Jsou to zvláště kněží, jáhni a zasvěcené osoby, kdo budou pohnuti dojetím nad „raněným tělem“³⁷ bratří, kdo je navštíví v nemoci, kdo podpoří osoby a rodiny bez práce, kdo otevřou dveře potřebným. Farní komunita evangelizuje s pohledem obráceným k těm posledním a nechává chudé, aby evangelizovali ji samou. Tak nově nachází svou sociální povinnost hlásat v nejrůznějších prostředích³⁸ a nezapomíná přitom na „nejvyšší pravidlo“ lásky, podle něhož budeme souzeni.³⁹

34 Srov. týž, bula *Misericordiae vultus* (11. dubna 2015), č. 3, in *AAS* 107 (2015), s. 400–401.

35 Benedikt XVI., *Projev k brazilským biskupům* (11. května 2007), č. 3, in *Insegnamenti* III/1 (2007), s. 826.

36 *Evangelii gaudium*, č. 198.

37 František, *Každodenní meditace u Sv. Marty* (30. října 2017).

38 Srov. *Evangelii gaudium*, č. 186–216.

39 Srov. *Gaudete et exsultate*, č. 95–99.

VI. Od obrácení osob ke konverzi struktur

34. V tomto procesu obnovy a restrukturalizace se musí farnost vyhnout riziku, že upadne do přehnané a byrokratické organizace akcí a že bude nabízet servisní služby, které nejsou výrazem evangelizační dynamiky, ale jejich kritériem je spíše sebezachování.⁴⁰

Citátem svatého Pavla VI. uvedl papež František svou typickou přímostí, že „církev musí prohloubit vědomí o sobě samé, meditoval o tajemství (...). Existují církevní struktury, které mohou dokonce omezovat evangelizační dynamičnost; stejně tak dobré struktury jsou užitečné tehdy, když v nich je život, který je oduševňuje, podpírá a je jejich měřítkem. Bez nového života a autentického evangelního ducha, bez ‚věrnosti církve vlastnímu povolání‘ se jakákoli nová struktura brzy zkaží.“⁴¹

35. Konverze struktur, kterou si musí farnost předsevzít, vyžaduje změnu mentality „shora“ a vnitřní obnovu, především těch, kdo jsou povoláni k zodpovědnosti za vedení pastorace. Aby pastýři a zvláště faráři, „přední biskupovi spolupracovníci“⁴² byli věrni Kristovu poslání, musí si uvědomit, jak naléhavá je potřeba misijní reformy pastorace.

36. S ohledem na to, jak úzce je křesťanské společenství spojeno s vlastní historií, a na citové vazby nesmí žádný pastýř zapomínat, že víra Božího lidu je vztažena k rodinné i komunitní paměti. Posvátné místo velmi často evokuje významné momenty života minulých generací i tváře a události, které poznamenaly osobní a rodinnou životní cestu. Abychom předešli traumatům a zraněním, je důležité, aby procesy restrukturalizace farních a někdy i diecézních společenství byly prováděny flexibilně a postupně.

40 Srov. *Evangelii gaudium*, č. 27; tamtéž, č. 189: „Změna ve strukturách, která neprodukuje nová přesvědčení a postoje, způsobí, že se samy tyto struktury dříve či později stanou prohnílymi, těžkopádnými a neúčinnými.“

41 Tamtéž, č. 26.

42 *Christus Dominus*, č. 30.

V souvislosti s reformou Římské kurie papež František zdůraznil, že postupnost je „plodem nezbytného rozlišování, které s sebou nese historické procesy, plynutí času a vývojové etapy, hodnocení, korekci, zkoumání a schvalování ‚ad experimentum‘. V těchto případech se tedy nejedná o nerozhodnost, ale o flexibilitu potřebnou pro dosažení skutečné reformy.“⁴³ Je nutno dávat pozor, aby se „nepředbíhala doba“ ve snaze dokončit reformy příliš ve spěchu a podle všeobecných kritérií, jež se řídí postupy vypracovanými „od stolu“ a zapomínají na konkrétní lidi, kteří žijí na daném území. Každý projekt je třeba zasadit do reálného života komunity bez stresů a počítat s potřebnou fází předběžné konzultace, postupného uskutečňování a ověřování.

37. Takováto obnova se samozřejmě netýká výhradně faráře ani nemůže být uložena shora bez ohledu na Boží lid. Pastorační konverze struktur zahrnuje vědomí, že „svatý věřící Boží lid je pomazán milostí Ducha Svatého; proto ve chvílích, kdy uvažujeme, promýšlíme, hodnotíme a rozlišujeme, musíme být vůči tomuto pomazání velmi pozorní. Pokaždé když jsme jako církve, jako pastýři a jako zasvěcení tuto jistotu opomněli, scházíme z cesty. Pokaždé když chceme Boží lid v jeho celku a s jeho rozdílnostmi potlačit, umlčet, zdolat, přehlížet nebo redukovat na malou elitu, vytváříme společenství, pastorační plány, teologické akcenty, spirituality a struktury bez kořenů, bez historie, bez tváře, bez paměti a bez těla – de facto bez života. Ve chvíli, kdy se vykořeníme ze života Božího lidu, řítíme se do bezúčtosti a rozvracíme *přirozenost církve*.“⁴⁴

Transformaci v tomto smyslu, k níž povzbuzuje Duch Svatý, nekoná klérus sám, ale je věleňován do konverze, která se týká všech členů Božího lidu.⁴⁵ Proto je třeba „vědomě a jasnozřivě hledat prostory pro společenství a spoluúčast, aby pomazání Božího lidu nacházelo své konkrétní prostředky k vyjádření.“⁴⁶

43 František, *Vánoční přání Římské kurii*, 22. prosince 2016, in *AAS* 109 (2017), s. 44.

44 Týž, *Carta al Pueblo de Diós que peregrina en Chile* (31. května 2018): http://www.vatican.va/content/francesco/es/letters/2018/documents/papa-francesco_20180531_lettera-popolodidio-cile.html.

45 Srov. tamtéž.

46 Tamtéž.

38. V důsledku toho je zřejmé, jak vhodné je překonávat jednak sebestředné pojetí farnosti, jednak „klerikalizaci pastorage“. Vzít vážně skutečnost, že „tomuto lidu přináleží důstojnost a svoboda Božích dětí, v jejichž srdci přebývá Duch Svatý jako v chrámě,⁴⁷ vede k prosazování postupů a modelů, jejichž prostřednictvím si každý pokřtěný v síle Ducha Svatého a přijatých charismat uvědomuje, že je aktivním protagonistou evangelizace vedené ve stylu organického společenství jak s jinými farními komunitami, tak i s pastoračí v rámci celé diecéze. Subjektem zodpovědným za misii je totiž celé společenství, jelikož církev neutváří pouze hierarchie, ale celý Boží lid.

39. Úkol pastýřů spočívá v udržení této dynamiky při životě, aby si každý pokřtěný uvědomil, že je aktivní protagonista evangelizace. Kněžské společenství, jehož formace je trvalá,⁴⁸ musí moudře uplatňovat umění rozlišovat, jež umožňuje farnímu životu, aby rostl a dozrával v rozpoznávání různých povolání a služeb. Kněz jako člen a služebník Božího lidu, jenž mu byl svěřen, nemůže toto rozlišování nahradit. Farní společenství je způsobilé navrhovat způsoby služby, hlásání víry a svědectví charitativní lásky.

40. Ústřední místo Ducha Svatého – nezištného daru Otce a Syna církvi – vede k hlubokému životu v duchu nezištnosti podle Ježíšova učení: „Zadarmo jste dostali, zadarmo dávejte“ (Mt 10,8). Pán učil své učedníky postoji velkorysé služby, aby každý z nich byl darem pro ostatní (srov. Jan 13,14–15) a věnoval přednostní pozornost chudým. Odtud mimo jiné vyplývá požadavek, aby svátostný život nebyl předmětem „kupčení“ a aby nevznikal dojem, že slavení svátostí – především Nejsvětější eucharistie – a ostatní úkony kněžské služby mohou být zpoplatňovány.

Pastýř, který slouží svému stádu s velkorysou nezištností má formovat věřící tak, aby se každý člen společenství cítil zodpovědně a bezprostředně zaangażován do zajišťování potřeb církve

47 *Lumen gentium*, č. 9.

48 Srov. Kongregace pro klérus, *Dar kněžského povolání*, č. 80–88, Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2017 (*Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* /8. prosince 2016/. Città del Vaticano, 2016, s. 37–42).

prostřednictvím různých forem pomoci a solidarity, jaké farnost vyžaduje ke svobodnému a účinnému vykonávání své pastýřské služby.

41. Poslání, k němuž je farnost jako ústřední hybná síla evangelizace povolána, se tedy týká celého Božího lidu a jeho různých členů: kněží, jáhnů, zasvěcených osob a věřících laiků – každého podle jeho charismatu a podle zodpovědnosti, jež mu přísluší.

VII. Farnost a ostatní interní součásti v rámci diecéze

42. Pastorační konverze farního společenství směřující k misijnímu poslání se formuje a vyjadřuje postupným procesem obnovy struktur a v důsledku toho i různých způsobů pověřování k pastorační péči a k účasti na ní, jež zahrnuje všechny členy Božího lidu.

43. Do běžného slovníku týkajícího se vnitřního členění území diecéze,⁴⁹ který byl upraven dokumenty učitelského úřadu církve, se k pojmům farnost a okrskový vikariát, již používaným v platném Kodexu kanonického práva,⁵⁰ přidaly takové výrazy jako „pastorační jednotka“ a „pastorační zóna“. Tato pojmenování definují faktické pastorační organizační formy diecéze, které vyjadřují nový vztah mezi věřícími a územím.

44. Nikdo si samozřejmě nemyslí, že prosté nové pojmenování již existujících daných skutečností termínem „jednotka“ nebo „pastorační zóna“ přinese řešení současné mnohostranné problematiky. V jádru obnovného procesu – vyhýbajícimu se provádění změn, ale snažícimu se spíše o jeho posílení a nasměrování – stojí požadavek charakterizovat struktury, jimiž se může ve všech složkách křesťanské komunity

49 Srov. CIC, kán. 374, § 1.

50 Srov. tamtéž, kán. 374, § 2; srov. Kongregace pro biskupy, direktorium pro pastýřskou službu biskupů *Apostolorum successores* (22. února 2004), č. 217. Praha: Česká biskupská konference, 2011 (*Enchiridion Vaticanum* 22 /2003–2004/, s. 2110).

oživit společné povolání k evangelizaci, se zřetelem na účinnější pastorační péči o Boží lid, jejímž „klíčovým faktorem“ je blízkost.

45. S ohledem na to zdůrazňují kanonické normy potřebu stanovit v každé diecézi samostatné územní celky⁵¹ s možností jejich následného sloučení do mezičlánků mezi danou diecézí a jednotlivou farností. V důsledku toho, se zřetelem k velikosti diecéze a jejím konkrétním pastoračním okolnostem, lze stanovit různé druhy farních uskupení.⁵²

V jejich srdci žije a projevuje se rozměr církve jako společenství, věnující zvláštní pozornost konkrétnímu území. Zřizování těchto celků musí proto brát co nejvíce v úvahu stejnorodost obyvatelstva a jeho zvyklostí, jakož i společné charakteristiky teritoria, aby se podpořil úzký vztah mezi faráři a ostatními pastoračními pracovníky.⁵³

VII.a. Jak postupovat při seskupování farností do celků

46. Dříve než se přistoupí k seskupení farností do celků, musí biskup v této věci nejprve konzultovat kněžskou radu,⁵⁴ aby tím respektoval kanonická ustanovení a normy povinné církevní spoluzodpovědnosti, sdílené z různých titulů mezi biskupem a členy rady.

47. K seskupování vícero farností může docházet především prostým federativním způsobem tak, že identita sdružených farností zůstává odlišná.

V souladu s kanonickým uspořádáním je však při zřizování všech druhů seskupení sousedních farností samozřejmostí, že musí být respektovány základní prvky stanovené pro právnickou osobu farnosti všeobecným právem, od nichž nemůže biskup dispenzovat.⁵⁵ Musí tedy pro každou farnost, kterou má případně v úmyslu zrušit, vydat zvláštní dekret, opatřený odpovídajícím odůvodněním.⁵⁶

51 Srov. CIC, kán. 374, § 1.

52 Srov. tamtéž, kán. 374, § 2.

53 Srov. *Apostolorum successores*, č. 218.

54 Srov. CIC, kán. 515, § 2.

55 Srov. tamtéž, kán. 86.

56 Srov. tamtéž, kán. 120, § 1.

48. S ohledem na výše uvedené musí tedy seskupení, jakož i zřízení nebo zrušení farností provádět diecézní biskup v souladu s normami stanovenými kanonickým právem, to znamená buď *začleněním*, kdy jedna farnost splyne s druhou, je jí absorbována, a tím ztrácí svou původní individualitu a právnickou osobu; nebo dále skutečným *sloučením*, které dává vzniknout nové a jediné farnosti, s následným zánikem již existujících farností a jejich právnické osoby; nebo konečně rozdělením farního společenství do několika autonomních farností, které jsou vytvořeny *ex novo*.⁵⁷

Rušení farností jejich sloučením je legitimní z důvodů, které se přímo týkají konkrétní farnosti. Dostatečným důvodem však není například pouhý nedostatek diecézního duchovenstva, obecná finanční situace diecéze nebo jiná situace komunity, která se v krátkodobém horizontu možná změní (například konzistence počtu věřících, ekonomická nesoběstačnost, změna urbanistického uspořádání teritoria). Podmínkou pro legitimitu takového opatření je, aby důvody vzaté v úvahu byly přímo a organicky spojeny se zainteresovanou farní komunitou, a nikoli s obecnými, teoretickými a „principiálními“ úvahami.

49. Pro zřizování a rušení farností je vhodné připomenout, že každé rozhodnutí musí být učiněno formálním dekretem vydaným písemně.⁵⁸ V důsledku toho nelze považovat za odpovídající kanonickým ustanovením vydání jediného nařízení k reorganizaci všeobecného charakteru, která se týká celé diecéze, její části nebo skupiny farností, učiněné jediným normativním aktem, všeobecným dekretem nebo partikulárním zákonem.

50. Zvláště v případech rušení farností se musí dekret jasně vztahovat ke konkrétní situaci a uvést důvody, které vedly biskupa k přijetí takového rozhodnutí. Ty tedy musí být specifikovány a nestačí jen všeobecná zmínka „pro prospěch duší“.

A konečně, v aktu, jímž se ruší farnost, musí biskup pamatovat i na převod jejího majetku při respektování příslušných kanonických

57 Srov. tamtéž, kán. 121–122; *Apostolorum successores*, č. 214.

58 Srov. CIC, kán. 51.

norem.⁵⁹ Pokud nejsou vážné opačné důvody, po vyslechnutí kněžské rady⁶⁰ je třeba zajistit, aby kostel zrušené farnosti byl i nadále otevřen pro věřící.

51. S otázkou spojování farností a jejich případného rušení se pojí někdy zjištěná potřeba předat kostel k profánnímu, nikoli nepočestnému používání.⁶¹ To je rozhodnutí, které přísluší diecéznímu biskupovi po povinné konzultaci s kněžskou radou.⁶²

Obvykle ani v tomto případě není legitimním důvodem k nařízení takového předání úbytek diecézního kléru, demografický pokles a vážná finanční krize diecéze. Pokud však se budova nachází v takovém stavu, že v žádném případě nemůže být používána pro bohoslužby a nelze ji opravit, lze v souladu s právní normou přistoupit k jejímu předání k profánnímu, nikoli nepočestnému používání.

VII.b. Okrskový vikariát

52. Především je třeba připomenout, že „k podpoře pastorační péče společnou činností se může spojit více sousedních farností do zvláštních společenství, jako jsou okrskové vikariáty“;⁶³ nazývají se různými jmény, jako „děkanáty“ nebo také „pastorační zóny“ či „prefektury“.⁶⁴

53. Okrskovým vikářem nemusí být nutně farář určité farnosti.⁶⁵ Aby se dosáhlo cíle, pro který byl vikariát zřízen, patří k jeho prvořadým povinnostem „podporovat a koordinovat společnou pastorační činnost v okrskovém vikariátě“⁶⁶ tak, aby se nestal jen formální institucí. Kro-

59 Srov. tamtéž, kán. 120–123.

60 Srov. tamtéž, kán. 500, § 2 a 1222, § 2.

61 Srov. Papežská rada pro kulturu, *Zbavování se a obnovené používání kostelů církvi. Směrnice* (17. prosince 2018): <http://www.cultura.va/content/cultura/it/pub/documenti/decommissioning.html>.

62 Srov. CIC, kán. 1222, § 2.

63 Tamtéž, kán. 374, § 2.

64 Srov. *Apostolorum successores*, č. 217.

65 Srov. CIC, kán. 554, § 1.

66 Tamtéž, kán. 555, § 1, 1°.

mě toho okrskový vikář „je vázán povinností vizitovat farnosti svého okrsku, jak mu to bylo určeno diecézním biskupem“.⁶⁷ Aby mohl lépe plnit svou funkci a aby více posílil společné aktivity farností, může diecézní biskup udělit okrskovému vikáři další fakulty, které považuje v dané situaci za vhodné.

VII.c. Pastorační jednotka

54. Podobně, pokud to okolnosti vyžadují, kvůli územní velikosti okrskového vikariátu nebo velkému počtu věřících a s cílem pomáhat organické spolupráci mezi sousedními farnostmi, může biskup po vyslechnutí kněžské rady⁶⁸ také nařídít stálé a institucionální seskupení různých farností v rámci okrskového vikariátu,⁶⁹ přičemž přihlíží k některým konkrétním kritériím.

55. Především je vhodné, aby tato seskupení (nazývaná „pastorační jednotky“⁷⁰) byla vytvářena způsobem, pokud možno co nejvíce homogenním i ze sociologického hlediska, a tak se mohla uskutečňovat opravdová společná pastorece, integrovaná do celku,⁷¹ s misijní perspektivou.

56. Každá farnost takového seskupení má být svěřena jednomu faráři nebo také skupině kněží *in solidum*, která se bude starat o všechna farní společenství.⁷² Jinou alternativou, pokud ji biskup považuje za vhodnou, je, že seskupení vícero farností bude svěřeno témuž faráři.⁷³

67 Tamtéž, kán. 555, § 4.

68 Srov. tamtéž, kán. 500, § 2.

69 Srov. Papežská rada pro pastoreci migrantů a lidí mimo domov, *Erga migrantes charitas Christi* (3. května 2004), č. 95, in *Enchiridion Vaticanum* 22 (2003–2004), s. 2548.

70 Srov. *Apostolorum successores*, č. 215, b).

71 Srov. tamtéž.

72 Srov. CIC, kán. 517, § 1.

73 Srov. tamtéž, kán. 526, § 1.

57. V každém případě je třeba věnovat náležitou pozornost kněžím, kteří vykonávali svůj úřad často záslužně a s uznáním ze strany společenství, a to i pro dobro samotných věřících, spojených se svými pastýři pouty lásky a vděčnosti. Diecézní biskup při zakládání konkrétního seskupení nesmí stejným dekretem ustanovit, že ve vícerych farnostech svěřených jedinému faráři⁷⁴ budou další faráři, případně ještě zde přítomní a působící,⁷⁵ automaticky přeřazeni do úřadu farních vikářů anebo svého úřadu zbaveni.

58. V těchto případech, pokud se nejedná o pověření *in solidum*, přísluší diecéznímu biskupovi, aby případ od případu stanovil funkce kněze moderátora takových seskupení farností a zároveň i jeho vztahy s vikářem toho okrsku,⁷⁶ v jehož rámci je pastorační jednotka utvořena.

59. Když se v souladu s právem vytvořilo seskupení farností – okrskový vikariát nebo „pastorační jednotka“ –, stanoví biskup podle toho, co je vhodné, zda každá z farností bude mít svou farní pastorační radu⁷⁷ anebo zda je lepší, aby její úloha byla svěřena jednotné pastorační radě všech zainteresovaných společenství. Protože jednotlivé farnosti spojené do tohoto seskupení mají vlastní právnickou osobu a právní způsobilost, musí si v každém případě zachovat svou vlastní radu pro ekonomické záležitosti.⁷⁸

60. S cílem zdůraznit společnou evangelizační činnost a zvýšit účinnost pastýřské péče je vhodné, aby se pro seskupené farnosti vytvořily společné pastorační služby pro určité oblasti (např. katecheze, charita, pastorece mládeže a rodin), na nichž by se podíleli všichni členové Božího lidu: kněží, zasvěcené osoby i věřící laici.

74 Srov. tamtéž.

75 Srov. tamtéž, kán. 522.

76 Srov. tamtéž, kán. 553–555.

77 Srov. tamtéž, kán. 536.

78 Srov. tamtéž, kán. 537.

VII.d. Pastorační zóna

61. Jestliže lze z vícerych „pastoračních jednotek“ vytvořit okrskový vikariát, může biskup stejným způsobem, především v územně rozlehlejších diecézích, po vyslechnutí kněžské rady⁷⁹ spojit různé okrskové vikariáty do „distriktů“ nebo „pastoračních zón“.⁸⁰ Ty vede biskupský vikář,⁸¹ který má řádnou exekutivní pravomoc pod autoritou biskupa a ve společenství s ním a kromě toho i další speciální fakulty, které mu biskup uděluje případ od případu.

VIII. Řádné a mimořádné formy svěření pastorační péče farnímu společenství

62. V první řadě je to farář a ostatní kněží, kteří ve společenství s biskupem jsou základními osobami pro vztah s farním společenstvím díky úloze pastýřů, která jim náleží.⁸² Farář a presbyterium rozvíjejí společný život a kněžské bratrství, slaví svátostný život pro společenství a spolu s ním a jsou povoláni, aby organizovali farnost takovým způsobem, aby byla účinným znamením společenství.⁸³

63. Pokud jde o přítomnost a poslání kněží ve farním společenství, zaslужuje si zvláštní zmínku společný život;⁸⁴ i když není pro sekulární klérus podmínkou, doporučuje ho kán. 280. V tomto směru je třeba připomenout zásadní hodnotu ducha společenství, společné modlitby

79 Srov. tamtéž, kán. 500, § 2.

80 Srov. *Apostolorum successores*, č. 219; aby nevznikal zmatek, výraz „pastorační zóna“ je vhodné vyhradit jen pro seskupení tohoto druhu.

81 Srov. CIC, kán. 134, § 1 a 476.

82 Je třeba mít na zřeteli, že a) to, co platí pro „diecézního biskupa“, platí také pro ostatní osoby jemu právně ekvivalentní; b) to, co se vztahuje na farnost a faráře, platí také pro kvazi-farnost a kvazi-faráře; c) to, co se týká věřících laiků, se aplikuje také na členy neknežské institutů zasvěceného života a společeností apoštolského života, pokud není výslovný odkaz na specifikum laika; d) termín „moderátor“ má různé významy podle kontextu, v němž je v předkládané instrukci použit s ohledem na normy kodexu.

83 Srov. *Lumen gentium*, č. 26.

84 Srov. *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, č. 83.

a pastorační práce duchovních⁸⁵ se zřetelem na skutečné svědectví svátostného bratrství⁸⁶ a účinnější evangelizační činnost.

64. Když presbyterium zakouší komunitní život, kněžská identita se posiluje, zmenšují se materiální starosti a pokušení individualismu ustupuje hloubce osobního vztahu. Společná modlitba, sdílená reflexe a studium, které by nikdy neměly v kněžském životě chybět, mohou být velkou podporou při formování kněžské spirituality vtělované do každodenního života.

V každém případě je vhodné, aby biskup podle svého uvážení a v rámci možností zohlednil lidskou a duchovní spřízněnost mezi kněžími, kterým hodlá svěřit farnost nebo seskupení farností, a vyzval je k velkorysé dostupnosti pro nové pastorační poslání a k určité formě sdílení života se spolubratry.⁸⁷

65. V některých případech, zejména tam, kde chybí tradice nebo obvyklost farního domu nebo není-li z nějakého důvodu k dispozici takové obydlí pro kněze, může se vrátit k životu v rodině, odkud pochází a jež byla prvním místem jeho lidské formace a objevu povolání.⁸⁸

Bydlení tohoto druhu se na jedné straně ukazuje jako pozitivní přínos pro každodenní život kněze v tom smyslu, že mu zaručuje pokojné a stabilní domácí prostředí, především pokud ještě žijí rodiče. Na druhé straně je třeba se vyhýbat tomu, aby kněz své rodinné vztahy prožíval s vnitřní závislostí a menší dostupností pro svou službu na plný úvazek anebo jako alternativu vylučující – a nikoli doplňující – jeho vztah s rodinnou kněžskou a se společenstvím věřících.

85 Srov. CIC, kán. 275, § 1.

86 Srov. Druhý vatikánský koncil, Dekret o službě a životě kněží *Presbyterorum ordinis* (7. prosince 1965), č. 8, in *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995.

87 Srov. *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, č. 88.

88 Srov. František, *Projev k účastníkům setkání organizovaného Kongregací pro klérus u příležitosti padesátého výročí koncilových dekretů „Opatam totius“ a „Presbyterorum ordinis“* (20. listopadu 2015), in *AAS* 107 (2015), s. 1295.

VIII.a. Farář

66. K úřadu faráře patří plná péče o duše,⁸⁹ a v důsledku toho k platnému jmenování věřícího farářem musí tento získat kněžské svěcení.⁹⁰ Vylučuje se jakákoli možnost udělení tohoto úřadu nebo srovnatelného titulu tomu, kdo kněžské svěcení nemá, a to i v případě nedostatku kněží. Právě z důvodu vytváření vztahů poznávání a blízkosti, jaké se vyžadují mezi pastýřem a komunitou, nelze úřad faráře svěřit právnické osobě.⁹¹ Zvláště pak – podle ustanovení kán. 517, § 1–2 – nemůže být úřad faráře svěřen skupině lidí složené z duchovních a laiků. Proto by se nemělo používat označení jako „týmové vedení“, „tým vedoucích“ nebo jiná podobná označení, která navozují myšlenku kolegiální správy farnosti.

67. V důsledku toho, že je „vlastním pastýřem sobě svěřené farnosti“,⁹² přísluší faráři *ipso iure*, aby právně zastupoval farnost.⁹³ Je zodpovědným administrátorem farního majetku, což je „majetek církve“, a tedy podléhá příslušným kanonickým normám.⁹⁴

68. Jak říká Druhý vatikánský koncil, „každý farář ať má ve své farnosti zajištěno setrvání ve funkci tak dlouho, jak to vyžaduje dobro farníků“.⁹⁵ Jako základní princip se tedy vyžaduje, aby farář „byl ustanoven na dobu neurčitou“.⁹⁶

Diecézní biskup však může jmenovat faráře na dobu určitou, pokud to tak stanoví dekret biskupské konference. Protože je potřebné, aby farář mohl navázat účelný a účinný vztah s jemu svěřenou farností, je vhodné, aby biskupské konference nestanovovaly pro jmenování faráře na dobu určitou dobu příliš krátkou, tj. nižší než 5 let.

89 Srov. CIC, kán. 150.

90 Srov. tamtéž, kán. 521, § 1.

91 Srov. tamtéž, kán. 520, § 1.

92 Tamtéž, kán. 519.

93 Srov. tamtéž, kán. 532.

94 Srov. tamtéž, kán. 1257, § 1.

95 *Christus Dominus*, č. 31.

96 CIC, kán. 522.

69. V každém případě i faráři jmenovaní na „dobu neurčitou“ anebo před vypršením „určené doby“ mají být disponibilní pro případné přeložení do jiné farnosti nebo na jinou funkci, „jestliže prospěch duší nebo nutnost či užitečnost církve to vyžaduje“.⁹⁷ Je totiž vhodné připomenout, že farář je ke službě farnosti, a nikoli naopak.

70. Obvykle je dobré, aby farář měl, tam kde je to možné, svěřenu do pastorační péče jen jednu farnost, avšak „z nedostatku kněží nebo vzhledem k jiným okolnostem může být témuž faráři svěřena péče o více sousedních farností“.⁹⁸ Těmito „jinými okolnostmi“ se rozumí například nepatrnost území nebo počtu obyvatel, jakož i blízkost mezi dotýčenými farnostmi. Diecézní biskup by měl pečlivě zvážit, pokud je stejnému faráři svěřeno několik farností, zda může plně a konkrétně vykonávat úřad faráře jako skutečný pastýř každé z nich.⁹⁹

71. Jakmile je farář jmenován, zůstává v plném výkonu funkcí, které mu byly svěřeny, se všemi právy a povinnostmi, dokud svého pastýřského úřadu legitimně nepozbyde.¹⁰⁰ Pro jeho odvolání nebo přeložení před uplynutím funkčního období musí být dodrženy příslušné kanonické postupy, kterých církev používá pro stanovení toho, co je v konkrétním případě vhodné.¹⁰¹

72. Pokud to vyžaduje dobro věřících, i když neexistují jiné důvody k ukončení působení, by měl farář, který dosáhl věku 75 let, přijmout výzvu, s níž se diecézní biskup na něj může obrátit, aby se zřekl vedení farnosti.¹⁰² Předložení rezignace po dosažení věku 75 let,¹⁰³ které má být považováno za morální povinnost, ne-li kanonickou, nezpůsobuje, že farář automaticky ztrácí svou funkci. K jejímu ukončení dojde až poté, co diecézní biskup písemně oznámí dotýčenému faráři

97 Tamtéž, kán. 1748.

98 Tamtéž, kán. 526, § 1.

99 Srov. tamtéž, kán. 152.

100 Srov. tamtéž, kán. 538, § 1–2

101 Srov. tamtéž, kán. 1740–1752, s ohledem na kán. 190–195.

102 Srov. tamtéž, kán. 538, § 3.

103 Srov. tamtéž.

přijetí rezignace.¹⁰⁴ Na druhou stranu by měl biskup příznivě přijmout rezignaci, kterou farář předložil, i když pouze kvůli dovršení věku 75 let.

73. Aby se zabránilo funkcionalistickému pojetí úřadu, diecézní biskup před přijetím rezignace uvážlivě promyslí všechny osobní a místní okolnosti, jako například existenci zdravotních nebo disciplinárních důvodů, nedostatek kněží, dobro farního společenství i další podobná hlediska a rezignaci přijme ze spravedlivého a přiměřeného důvodu.¹⁰⁵

74. Pokud to ovšem osobní situace kněze umožňuje a pastorační okolnosti to doporučují, má biskup zvážit možnost jeho ponechání v úřadu faráře, případně mu postavit po bok nějakou pomoc a připravovat nástupce. Kromě toho „podle jednotlivých případů může biskup svěřit menší farnost nebo požadovat menší nasazení po faráři, který podal zřeknutí se úřadu“,¹⁰⁶ anebo mu svěřit jinou pastorační úlohu odpovídající jeho konkrétním možnostem; vyzve přitom kněze k pochopení, a je-li třeba, i k tomu, aby se tímto přeložením necítil nijak „odsunutý“ nebo „potrestaný“.

VIII.b. Administrátor farnosti

75. Pokud nelze okamžitě jmenovat faráře, ustanovení administrátora farnosti¹⁰⁷ musí probíhat jen v souladu s nařízením kanonických norem.¹⁰⁸

Jedná se totiž v zásadě jen o přechodný úřad, který se vykonává až do jmenování nového faráře. Z tohoto důvodu je nelegitimní, aby diecézní biskup jmenoval administrátora farnosti a ponechal jej v této službě po dlouhou dobu, přesahující jeden rok, nebo dokonce trvale, aby se tak vyhnul jmenování faráře.

104 Srov. tamtéž, kán. 189.

105 Srov. tamtéž, kán. 189, § 2 a *Apostolorum successores*, č. 212.

106 *Apostolorum successores*, č. 212.

107 Srov. CIC, kán. 539–540.

108 Srov. tamtéž, zvláště kán. 539, 549, 1747, § 3.

Jak ukazuje zkušenost, toto řešení se často přijímá proto, aby se obešly právní podmínky týkající se principu stability faráře, a je jejich porušením. Tím se poškozuje poslání dotyčného kněze, jakož i samého společenství, které v nejisté situaci týkající se přítomnosti pastýře nebude schopno vytvářet evangelizační plány v širším měřítku a bude se muset omezit na pastorační práci konzervačního stylu.

VIII.c. Pověření *in solidum*

76. Jako další možnost „tam, kde to vyžadují okolnosti, může být svěřena pastorační péče o farnost nebo současně o více farností více kněžím do společné správy ‚in solidum‘“.¹⁰⁹ Toto řešení lze přijmout, když to podle uvážení biskupa vyžadují konkrétní okolnosti, zvláště dobro dotyčných společenství díky větší účinnosti sdílené pastorační práce, jakož i prosazování spirituality společenství mezi kněžími.¹¹⁰

V takových případech jedná skupina kněží ve spolupráci s ostatními členy dotyčných farních společenství na základě společného rozhodování, přičemž moderátorem ve vztahu k ostatním kněžím, kteří jsou faráři ve všech ohledech, je jeden z nich jako *primus inter pares*.

77. Důrazně se doporučuje, aby si každé společenství kněží, jimž je svěřena pastorační péče o jednu nebo více farností *in solidum*, vytvořilo vnitřní předpis tak, aby každý kněz mohl lépe plnit úkoly a funkce, které se ho týkají.¹¹¹

Moderátorovou vlastní zodpovědností je koordinovat společnou práci farnosti nebo farností svěřených skupině, přebírat jejich právní zastoupení,¹¹² koordinovat výkon fakulty asistence na svatbách a udělování dispenzí, které přísluší farářům,¹¹³ a odpovídat biskupovi za všechny činnosti skupiny.¹¹⁴

109 Srov. tamtéž, kán. 517, § 1; srov. také kán. 542–544.

110 Srov. tamtéž, kán. 517, § 1 a 526, § 1.

111 Srov. tamtéž, kán. 543, § 1.

112 Srov. tamtéž, kán. 543, § 2, 3°; v zemích, kde je farnost státem uznaná jako právnická osoba, přejímá rovněž občanské právní zastoupení.

113 Srov. tamtéž, kán. 543, § 1.

114 Srov. tamtéž, kán. 517, § 1.

VIII.d. Farní vikář

78. Kromě toho může být kněz v rámci výše naznačených možností jmenován farním vikářem, pověřeným specifickým sektorem pastorence (mladí, senioři, nemocní, asociace, bratrstva, formace, katecheze atd.), a to buď napříč různými farnostmi, nebo může vykonávat celou svou službu anebo její určitou část v jedné z nich.¹¹⁵

V případě zařazení farního vikáře do vícero farností svěřených různým farářům je vhodné stanovit a popsat ve jmenovacím dekretu úkoly, které mu byly svěřeny v každém farním společenství, jakož i vztah, jaký má udržovat s faráři v tom, co se týká jeho bydlení, živobytí a slavení mše svaté.

VIII.e. Jáhni

79. Jáhni jsou vysvěcení služebníci inkardinovaní do některé diecéze anebo do jiných církevních složek, které mají tuto fakultu;¹¹⁶ jsou spolupracovníky biskupa a kněží v jediném evangelizačním poslání se specifickým úkolem na základě obdržené svátosti, a sice „sloužit Božímu lidu službou liturgie, slova a charitativní *lásky*“.¹¹⁷

80. Pro zachování identity jáhnů a se zřetelem na uplatňování jejich služby papež František nejprve varoval před riziky týkajícími se pochopení povahy diakonátu: „Musíme dávat pozor, abychom neviděli jáhny jako něco mezi kněžími a laiky. [...] A ani není dobře představovat si jáhna jako nějakého prostředníka mezi věřícími a pastýři. Ani na půl cesty mezi kněžími a laiky, ani na půl cesty mezi pastýři a věřícími. Je zde dvojitý pokušení. Nebezpečí klerikalismu: jáhen,

115 Srov. tamtéž, kán. 545, § 2; například máme na mysli duchovně zkušeného kněze, ale se špatným zdravím, který je jmenován jako řádný zpovědník pro pět územně souvisejících farností.

116 Srov. tamtéž, kán. 265.

117 Tamtéž, kán. 1009, § 3.

který je příliš klerikální. [...] A další pokušení funkcionalismu: je to pomocník kněze pro to a pro ono.“¹¹⁸

Dále ve stejném projevu Svátý otec nabídl některá upřesnění specifické role jáhnů uvnitř církevního společenství: „Diakonát je specifické povolání, rodinné povolání, které navozuje službu. [...] To je klíčové slovo pro pochopení vašeho charismatu. Služba jako jeden z charakteristických darů Božího lidu. Jáhen je – tak řečeno – strážcem služby v církvi. Každé slovo musí být dobře zvažováno. Vy jste strážci služby v církvi: služby slova, služby u oltáře a služby chudým.“¹¹⁹

81. Nauka o diakonátu zaznamenala během staletí důležitý vývoj. Oživil ji Druhý vatikánský koncil v souvislosti s jejím doktrinárním objasněním a rozšířením dotyčné služby, které diakonát neomezovalo na oblast charitativní služby anebo na jeho definici – jak to stanovil Tridentický koncil – jako něčeho přechodného a určeného téměř výhradně k liturgické službě. Druhý vatikánský koncil specifikuje, že se jedná spíše o stupeň svátosti svěcení, a proto jáhni „posílení svátostnou milostí slouží Božímu lidu ve společenství s biskupem a jeho kněžským sborem službou liturgickou, kazatelskou a charitativní“.¹²⁰

Pokoncilové chápání se vrací k tomu, co bylo stanoveno v *Lumen gentium*, a stále lépe definuje úřad jáhnů jeho účastí na svátosti svěcení, i když v rozdílném stupni. Při audienci udělené účastníkům Mezinárodního kongresu o diakonátu zdůraznil Pavel VI., že jáhen slouží křesťanským společenstvím „jak hlásáním Božího slova, tak i službou svátostí a konáním charitativní *lásky*“.¹²¹ Pokud by se snad zdálo, že v knize Skutků apoštolů (Sk 6,1–6) bylo sedm vybraných mužů určeno jen pro službu u stolu, ve skutečnosti tatáž biblická kniha vypravuje o tom, jak Štěpán a Filip naplno vykonávají „službu slova“.

118 František, *Projev při setkání s kněžími a zasvěcenými osobami*, Milán (25. března 2017), in *AAS* 109 (2017), s. 376.

119 Tamtéž, s. 376–377.

120 *Lumen gentium*, č. 29.

121 Pavel VI., *Promluva na audienci udělené účastníkům Mezinárodního kongresu o diakonátu* (25. října 1965), in *Enchiridion sul Diaconato* (2009), s. 147–148.

Jako spolupracovníci dvanácti apoštolů a Pavla konají svou službu ve dvou oblastech: evangelizace a charita.

Existuje tedy mnoho církevních úkolů, které mohou být svěřeny jáhnovi, to znamená všechny ty, které nezahrnují plnou péči o duše.¹²² Kodex kanonického práva však určuje, které úřady jsou vyhrazeny pro kněze a které mohou být svěřeny také věřícím laikům, avšak nenaznačuje žádný konkrétní úřad, ve kterém by se mohla vyjádřit specifická jáhenská služba.

82. V každém případě historie diakonátu připomíná, že byl ustanoven v rámci služebné vize církve, a tedy jako úřad osob vysvěcených ke službě slovu a k charitativní lásce; tato posledně jmenovaná oblast rovněž zahrnuje správu majetku. Takovému dvojí poslání jáhna je pak vyjádřeno v liturgickém kontextu, v němž je povolán hlásat evangelium a sloužit u eucharistického stolu. Právě odkazy na to by mohly pomoci při stanovení konkrétních úkolů jáhna a se zřetelem na posílení jáhenské služby docenit aspekty, které jsou tomuto povolání vlastní.

VIII.f. Zsvěcené osoby

83. V mnoha případech jsou ve farním společenství přítomné osoby patřící k zsvěcenému životu. Ten „není skutečností vnější nebo nezávislou na životě místní církve, ale představuje způsob, poznamenaný specifickým evangelním radikalismem, jak být přítomen v jejím nitru se svými osobitými dary“.¹²³ Kromě toho zsvěcený život integrovaný do společenství spolu s kleriky a laiky „se řadí k charismatickému rozměru církve. [...] Spiritualita institutů zsvěceného života se může jak pro věřícího laika, tak i pro kněze stávat významným zdrojem pro žití jeho povolání“.¹²⁴

122 Srov. CIC, kán. 150.

123 Kongregace pro nauku víry, list *Iuvenescit Ecclesia* biskupům katolické církve o vztahu mezi hierarchickými a charismatickými dary pro život a poslání církve (15. května 2016), č. 21, in *Acta České biskupské konference*, č. 11, Praha, 2016 (*Enchiridion Vaticanum* 32 /2016/, s. 734).

124 Tamtéž, č. 22.

84. Příspěvek, jaký mohou zasvěcené osoby přinášet k evangelizačnímu poslání církve, se v první řadě odvozuje z jejich „bytí“, to znamená ze svědectví radikálního následování Krista skrze vyznávání evangelních rad,¹²⁵ a teprve druhotně i z jejich „konání“, to znamená z činností vykonávaných v souladu s charismatem každého institutu (například katecheze, charita, formace, pastorece mládeže, péče o nemocné).¹²⁶

VIII.g. Laici

85. Farní společenství se skládá zvláště z věřících laiků,¹²⁷ kteří na základě křtu a ostatních svátostí křesťanské iniciace, u mnohých také manželství,¹²⁸ se účastní evangelizační činnosti církve, neboť „povoláním a posláním věřících laiků je přetvářet různé pozemské skutečnosti, aby byla každá lidská činnost proměňována evangeliem“.¹²⁹

Zvláště proto, že vlastní a specifický charakter laiků je sekulární, tedy „hledat Boží království tím, že se zabývají časnými věcmi“,¹³⁰ „mohou se cítit povoláni, anebo skutečně i povoláni jsou, ke spolupráci se svými pastýři ve službě církevnímu společenství. Usilují o jeho růst a životnost a přispívají k tomu nejrůznějšími službami podle milostí a darů, kterých se jim od Pána dostalo“.¹³¹

86. Od všech věřících laiků se dnes vyžaduje velkorysé nasazení ve službě evangelizačnímu poslání, především skrze všeobecné svědectví každodenního života v souladu s evangeliem, v jejich

125 Srov. CIC, kán. 573, § 1.

126 Srov. Kongregace pro instituty zasvěceného života a Společnosti apoštolského života – Kongregace pro biskupy, *Mutuae relationes. Směrnice pro vztahy mezi biskupy a řeholníky v církvi* (14. května 1978), č. 10, 14, a), in *Enchiridion Vaticanum* 6 (1977–1979), s. 604–605; 617–620; srov. také *Apostolorum successores*, č. 98.

127 Srov. *Evangelii gaudium*, č. 102

128 Srov. *Christifideles laici*, č. 23.

129 *Evangelii gaudium*, č. 201.

130 *Lumen gentium*, č. 31.

131 Pavel VI., apoštol. exhort. *Evangelii nuntiandi* (8. prosince 1975), č. 73. Praha: Zvon, 1990 (*AAS* 68 /1976/, s. 61).

obvyklém životním prostředí a na všech úrovních zodpovědnosti, zvláště pak přijímáním závazků jim odpovídajících ve službě farnímu společenství.¹³²

VIII.h. Jiné formy svěřování pastorační péče

87. Jak je uvedeno v kán. 517, § 2, existuje ještě další možnost, jak může biskup zajistit pastorační péči o společenství, i když z důvodu nedostatku kněží není možné jmenovat faráře nebo administrátora farnosti, který by mohl převzít službu na plný úvazek. Za takových pastoračně problematických okolností může diecézní biskup, aby podpořil křesťanský život a umožnil pokračování evangelizačního poslání komunity, pověřit výkonem pastorační péče ve farnosti jáhna, zasvěcenou osobu nebo laika nebo také skupinu osob (například řeholní institut nebo sdružení).¹³³

88. Ty, jimž bude tímto způsobem svěřeno vykonávání pastorační péče ve společenství, bude koordinovat a vést kněz se zákonnými fakultami, ustanovený jako „moderátor pastorační péče“, jemuž výlučně přísluší pravomoc a funkce faráře a z toho vyplývající povinnosti a práva, i když tento úřad nezastává.

Je vhodné si uvědomit, že se jedná o mimořádnou formu svěření pastorační péče, jelikož není možné jmenovat faráře nebo administrátora farnosti, a že ji nelze zaměňovat s běžnou aktivní spoluprací a přebíráním zodpovědnosti všemi věřícími.

89. Na zamýšlené užití takového mimořádného prostředku je třeba vhodným způsobem Boží lid připravit a snažit se, aby byl uplatněn jen na dobu potřebnou, nikoli neurčitou.¹³⁴ Správné pochopení a uplatňování tohoto kánonu vyžaduje, aby předpokládané opatření „se uplatňovalo s přísným ohledem na klauzuli v kánonu obsaženou, totiž a) ‚pro nedostatek kněží‘, a nikoli z důvodu pohodlnosti nebo problematického ‚povznesení laického stavu‘ [...]; b) zůstávalo v platnosti

132 Srov. *Evangelii gaudium*, č. 81.

133 Srov. CIC, kán. 517, § 2.

134 Srov. *Apostolorum successores*, č. 215.

to, že se jedná o „účast na výkonu pastýřské péče“ a nikoli o vedení, koordinaci, moderování a řízení farnosti, což podle znění kánonu přísluší pouze knězi“.¹³⁵

90. S ohledem na to, aby svěřeni pastorační péče v souladu s kán. 517, § 2¹³⁶ bylo dovedeno k dobrému výsledku, je třeba dodržovat některá kritéria. Jelikož se jedná o mimořádné a dočasné pastorační řešení,¹³⁷ jediným kanonickým důvodem, který jeho použití legitimizuje, je takový nedostatek kněží, jenž neumožňuje zajistit pastorační péči o farnost jmenováním faráře nebo administrátora farnosti. Kromě toho je vhodné pro zajištění správy tohoto druhu upřednostnit jednoho nebo více jáhnů před zasvěcenými osobami nebo laiky.¹³⁸

91. V každém případě koordinace takto organizované pastorační aktivity přísluší knězi ustanovenému diecézním biskupem do role moderátora; výlučně tento kněz má pravomoci a fakulty náležející faráři; ostatní věřící pak mají „účast na pastorační péči o farnost“.¹³⁹

92. Jak jáhen, tak i další osoby, jimž nebyla udělena svátost svěcení a které se zúčastní výkonu pastorační péče, mohou vykonávat pouze funkce příslušející stavu jáhna nebo věřícího laika, přičemž je nutno „pozorně dodržovat a chránit původní vlastnosti darů a úradů

135 Kongregace pro klérus, [mezidikasteriální] instrukce o některých otázkách spolupráce věřících laiků na církevní službě *Ecclesiae de mysterio* (15. srpna 1997), čl. 4, § 1, a–b), in *AAS* 89 (1997), s. 866–867; srov. také *Apostolorum successores*, č. 215. Tomuto knězi přísluší i právní zastupování farnosti kanonicky a tam, kde to zákon státu předpokládá, i občansky.

136 Dříve než se přistoupí k řešení umožněnému kánonem 517, § 2, je třeba, aby diecézní biskup obezřetně zvážil použití jiných alternativních možností, jako například ustanovení starších, ještě zdatných kněží, svěřeni různých farností jednomu faráři anebo svěřeni různých farností skupině kněží *in solidum*.

137 Srov. *Ecclesiae de mysterio*, čl. 4, § 1, b), in *AAS* 89 (1997), s. 866–867, a Kongregace pro klérus, instrukce *Kněz, pastýř a vůdce farního společenství* (4. srpna 2002), č. 23 a 25, zvláště, jedná se o „spolupráci *ad tempus* při výkonu pastorační péče ve farnosti“, srov. 23. Praha: Česká biskupská konference, 2002 (*Enchiridion Vaticanum* 21 /2002/, s. 834–836).

138 Srov. *Kněz, pastýř a vůdce farního společenství*, č. 25.

139 CIC, kán. 517, § 2.

vysvěcených služebníků a věřících laiků, které se od sebe liší a navzájem se doplňují, aby v církvi podle Boží vůle vytvářely organickou strukturu“.¹⁴⁰

93. A konečně se důrazně doporučuje, aby v dekretu, jímž je kněz jmenován moderátorem, biskup uvedl alespoň stručně důvody, proč v jednom nebo ve vícereých farních společenstvích bylo nutné uplatnit mimořádnou formu svěřenání pastorační péče, a v důsledku toho ustanovit k výkonu služby pověřeného kněze.

IX. Funkce a služby ve farnosti

94. Kromě příležitostné spolupráce, kterou může nabídnout při každodenních aktivitách farnosti každý člověk dobré vůle – i nepokřtěný –, existují také určité stabilní úkoly, jejichž plněním věřící přijímají na určitou dobu odpovědnost za nějakou službu v rámci farního společenství. Máme na mysli například katechety, ministranty, pedagogy, kteří působí ve skupinách a sdruženích, charitativní pracovníky a ty, kteří se věnují různým poradenským službám a naslouchání, i ty, kteří navštěvují nemocné.

95. V každém případě je třeba při stanovení úkolů svěřovaných jáhnům, zasvěceným osobám a věřícím laikům, kteří se účastní výkonu pastorační péče, používat terminologii, jež správně odpovídá funkcím, které může vykonávat každý v souladu se svým statutem tak, aby byl jasný zásadní rozdíl mezi všeobecným a svátostným kněžstvím a aby u každého byla zřejmá povaha obdrženého závazku.

96. V tomto smyslu je v první řadě na zodpovědnosti diecézního biskupa a faráře, nakolik mu to přísluší, aby funkce jáhnů, zasvěcených osob a laiků, kteří mají ve farnosti zodpovědné úlohy, nebyly označovány výrazy „farář“, „spolu-farář“, „pastor“, „kaplan“, „moderátor“, „koordinátor“, „zodpovědný za farnost“ nebo jinými podobnými

pojmenováními,¹⁴¹ která jsou ze zákona vyhrazena kněžím,¹⁴² protože mají přímou spojitost s profilem kněžské služby.

Pokud jde o výše uvedené věřící laiky a jáhny, výrazy jako „svěřit pastorační péči o farnost“, „předsedať farnímu společenství“ a další podobné, které odkazují na specifíčnost kněžské služby příslušející faráři, jsou rovněž nelegitimní a nejsou v souladu s identitou jejich povolání.

Jako vhodnější se jeví například označení „kooperující jáhen“ a pro zasvěcené osoby a laiky „koordinátor pro... (sektor pastorační práce)“, „pastorační spolupracovník“, „pastorační asistent“ a „pověřený pro... (sektor pastorační práce)“.

97. Podle právní normy, kán. 230, § 1, mohou být laičtí věřící příslušným obřadem ustanoveni jako stálí lektorů a akolytů. Nevysvěcený věřící může přijmout titul „mimořádný služebník“, pouze pokud byl skutečně pověřen příslušnou autoritou,¹⁴³ aby vykonával zástupné funkce uvedené v kán. 230, § 3 a 943. Dočasné pověření k liturgickým úkonům, uvedené v kán. 230, § 2, i když trvá delší čas, nepřiznává nevysvěcenému věřícímu žádné zvláštní označení.¹⁴⁴

Tito věřící laici musí být v plném společenství s katolickou církví,¹⁴⁵ mají mít dostačující formaci pro funkci, kterou jsou pověřeni vykonávat, a musí mít příkladné osobní a pastorační chování, které je činí pro výkon služby způsobilými.

98. Kromě toho, co přísluší trvale ustanoveným lektorům a akolytům,¹⁴⁶ může biskup podle svého uvážlivého úsudku oficiálně svěřit

141 Srov. *Ecclesiae de mysterio*, čl. 1, § 3, in *AAS* 89 (1997), s. 863.

142 Srov. *Kněz, pastýř a vůdce farního společenství*, č. 23.

143 Srov. *Apostolorum successores*, č. 112.

144 Je užitečné připomenout, že kromě funkcí lektorské služby figuruje mezi liturgickými funkcemi, které diecézní biskup může po vyslechnutí biskupské konference dočasně svěřit věřícím laikům, mužům i ženám, také služba u oltáře, s ohledem na příslušnou kanonickou normu; srov. Papežská rada pro interpretaci legislativních textů, *Odpoověď* (11. července 1992), in *AAS* 86 (1994), s. 541; Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, *Oběžný list* (15. března 1994), in *AAS* 86 (1994), s. 541–542.

145 Srov. CIC, kán. 205.

146 Srov. tamtéž, kán. 230, § 1.

některé úkoly¹⁴⁷ jáhnům, zasvěceným osobám a věřícím laikům, a to pod vedením a na zodpovědnost faráře. Například:

1. slavení bohoslužby slova o nedělích a přikázaných svátcích, jestliže „z důvodu nedostatku duchovních nebo z jiného závažného důvodu není možná účast na mši“.¹⁴⁸ Jedná se o výjimečnou okolnost, k níž se přistupuje jen v situacích skutečné nemožnosti; pokud jsou k dispozici jáhni, vždy je snaha svěřit tyto bohoslužby jim;
2. udílení křtu, při vědomí toho, že „řádným udělovatelem křtu je biskup, kněz a jáhen“¹⁴⁹ a že podle ustanovení kán. 861, § 2 to představuje výjimku, kterou je třeba vyhodnotit podle uvážení místního ordináře;
3. slavení pohřebních obřadů, s ohledem na ustanovení č. 19 z *Praenotanda dell'Ordo exsequiarum*.

99. Věřící laici mohou kázat v kostele nebo v oratoři, pokud to vyžadují okolnosti, potřeba nebo zvláštní případ „podle předpisů biskupské konference“¹⁵⁰ a „v souladu s právem nebo liturgickými normami a při dodržování klauzulí v nich obsažených“.¹⁵¹ V žádném případě však nemohou mít homilii při slavení eucharistie.¹⁵²

100. Kromě toho tam, „kde chybí kněží a jáhni, může diecézní biskup, po předchozím příznivém vyjádření biskupské konference a po obdržení souhlasu od Apoštolského stolce, zmocnit laiky, aby oddávali“.¹⁵³

147 V aktu, jímž biskup svěřuje níže uvedené úkoly jáhnům a věřícím laikům, jasně stanoví funkce, jež jsou oprávněni vykonávat a po jakou dobu.

148 CIC, kán. 1248, § 2.

149 Tamtéž, kán. 861, § 1.

150 Tamtéž, kán. 766.

151 *Ecclesiae de mysterio*, čl. 3, § 4, in *AAS* 89 (1997), s. 865.

152 Srov. CIC, kán. 767, § 1; *Ecclesiae de mysterio*, čl. 3, § 1, in *AAS* 89 (1997), s. 864.

153 CIC, kán. 1112, § 1; srov. Jan Pavel II., apoštol. konst. *Pastor Bonus* (28. června 1998), č. 63, in *AAS* 80 (1988), s. 876, ve věci kompetencí Kongregace pro bohoslužbu a svátosti.

X. Orgány církevní spoluzodpovědnosti

X.a. Farní rada pro ekonomické otázky

101. Správa majetku, jímž každá farnost v různé míře disponuje, je důležitou oblastí evangelizace a evangelního svědectví před církví i před občanskou společností, neboť, jak připomněl papež František, „všechny majetek, který máme, nám Pán dává proto, abychom umožňovali světu jít vpřed, abychom umožňovali lidstvu jít vpřed, abychom pomáhali ostatním“.¹⁵⁴ Farář tedy nemůže a nesmí zůstat v tomto úkolu sám,¹⁵⁵ ale je třeba, aby mu při správě majetku církve, především evangelizační horlivostí a misionářským duchem, pomáhali spolupracovníci.¹⁵⁶

102. Z tohoto důvodu musí být v každé farnosti nutně ustavena rada pro ekonomické záležitosti, tj. poradní orgán, kterému předsedá farář a který tvoří nejméně tři další věřící;¹⁵⁷ minimální počet tří je nezbytný pro to, aby mohla tato rada být považována za „kolegiální“; je vhodné si uvědomit, že farář není zahrnut mezi členy rady pro ekonomické záležitosti, ale předsedá jí.

103. Pokud neexistují specifické normy vydané diecézním biskupem, farář určuje podle velikosti farnosti počet členů rady i to, zda mají být jmenováni jím nebo voleni farním společenstvím.

Členové této rady, kteří nemusí nutně patřit do farnosti, musí prokazovat dobrou pověst, jakož i být odborníky na hospodářské a právní záležitosti,¹⁵⁸ aby byli schopni poskytovat účinnou a kompetentní službu a aby rada nebyla utvořena pouze formálně.

154 František, *Homilie ve Svaté Martě* (21. října 2013), in *L'Osservatore Romano* 242 (21.–22. října 2013), s. 8.

155 Srov. CIC, kán. 537 a 1280.

156 V souladu s kán. 532 CIC je za majetek farnosti zodpovědný farář, i když při jeho správě má využívat spolupráci laických odborníků.

157 Srov. CIC, kán. 115, § 2 a analogicky 492, § 1.

158 Srov. tamtéž, kán. 537 a *Apostolorum successores*, č. 210.

104. Pokud diecézní biskup nestanoví jinak, při dodržení patřičné obezřetnosti, jakož i případných norem občanského práva, vyžadují-li to okolnosti, nic nebrání tomu, aby tatáž osoba byla členem rady pro ekonomické záležitosti víceřých farností.

105. Jakákoli norma případně vydaná v této záležitosti diecézním biskupem musí zohledňovat specifické situace farností, jako například těch, které mají zvláště skromný majetek, nebo těch, které jsou součástí pastorační jednotky.¹⁵⁹

106. Rada pro ekonomické záležitosti může hrát ve farních společenstvích obzvláště důležitou roli pro růst kultury spoluzodpovědnosti, administrativní transparentnosti a podporování potřeb církve. Transparentnost by měla být především chápána nejen jako formální prezentace dat, ale spíše jako povinnost informovat komunitu a jako vhodná příležitost pro její tvořivé zapojení. Jedná se o nezbytný *modus agendi* pro důvěryhodnost církve, zejména tam, kde církev spravuje značný majetek.

107. Cíle transparentnosti lze obvykle dosáhnout zveřejněním výročního vyúčtování, které musí být nejprve předloženo místnímu ordináři,¹⁶⁰ s podrobnou specifikací příjmů a výdajů. Jelikož majetek patří farnosti, nikoli faráři, byť je jeho správcem, může společenství jako celek získat představu o tom, jak byl majetek spravován, jaká je hospodářská situace farnosti a jakými zdroji může skutečně disponovat.

X.b. Farní pastorační rada

108. Platné kanonické normy¹⁶¹ ponechávají na diecézním biskupovi, jak rozhodne o zřizování pastoračních rad ve farnostech; lze to však považovat za vysoce doporučené, jak připomněl papež František:

159 Srov. CIC, kán. 517 a 526.

160 Srov. tamtéž, kán. 1287 § 1.

161 Srov. tamtéž, kán. 536, § 1.

„Jak potřebné jsou pastorační rady! Biskup nemůže vést diecézi bez pastorační rady. Farář nemůže vést farnost bez pastorační rady.“¹⁶²

Flexibilita normy však umožňuje úpravy, jež se považují za přiměřené pro konkrétní okolnosti, například v případě několika farností svěřených jednomu faráři nebo při existenci pastoračních jednotek: v takových případech je možné zřídit jednu pastorační radu pro několik farností.

109. Teologický smysl pastorační rady je zakotven v tom, jak je církev konstituována, tedy jako „Kristovo tělo“, které plodí „spiritualitu společenství“. V křesťanském společenství nikdy totiž nemůže být různost charismat a služeb, vyplývajících ze začlenění do Krista a z daru Ducha, přetransformovaná tak, že se stane „uniformitou, povinností dělat všechno společně a všechno stejně a myšlením všech stejným způsobem“.¹⁶³ Naopak, na základě všeobecného kněžství¹⁶⁴ se každý věřící účastní budování celého těla a zároveň se celý Boží lid při vzájemné odpovědnosti svých členů podílí na poslání církve, to znamená na tom, že poznává znamení Boží přítomnosti v dějinách a stává se svědkem jeho království.¹⁶⁵

110. Proto pastorační rada není pouhým byrokratickým orgánem, ale zdůrazňuje a uskutečňuje ústřední postavení Božího lidu jako subjektu a aktivního protagonisty evangelizačního poslání na základě skutečnosti, že každý věřící obdržel při křtu a biřmování dary Ducha: „Znovuzrození k božskému životu křtem je první krok; potom je třeba chovat se jako Boží děti, totiž připodobňovat se Kristu, který působí ve svaté církvi, a nechat se zapojit do jejího poslání ve světě. Zjednává to pomazání Duchem Svatým, ,bez něhož jsme na zemi

162 František, *Projev při setkání s klérem, osobami zasvěceného života a členy pastoračních rad*, Assisi (4. října 2013), in *Insegnamenti* 1/2 (2013), s. 328.

163 Týž, *Homilie při mši svaté o slavnosti Letnic* (4. června 2017), in *AAS* 109 (2017), s. 711.

164 Srov. *Lumen gentium*, č. 10.

165 Srov. Kongregace pro klérus, oběžný list *Omnes christifideles* (25. ledna 1973), č. 4 a 9, in *Enchiridion Vaticanum* 4 (1971–1973), s. 1199–1201 a 1207–1209; *Christifideles laici*, č. 27.

ubozí a ztracení' (*Sekvence na Soslání Ducha Svatého*). [...] Jako byl celý Ježíšův život ožívován Duchem, tak také život církve a každého jejího členu je veden tímž Duchem.¹⁶⁶

Ve světle této základní vize si lze připomenout slova sv. Pavla VI., podle nichž „úkolom pastorační rady je studovat a zkoumat všechno to, co se týká pastoračních aktivit, a tedy navrhnout praktická řešení, s cílem napomoci tomu, aby život a konání Božího lidu byly v souladu s evangeliem,¹⁶⁷ s vědomím toho, co připomenul papež František, že účelem této rady „nebude primárně organizování církve, nýbrž naplnění misijní touhy, jež chce dosáhnout ke všem“.¹⁶⁸

111. Pastorační rada je poradním orgánem, který se řídí normami stanovenými diecézním biskupem pro její složení, metodu volby členů, cíle a způsob fungování.¹⁶⁹ V každém případě, aby nedošlo ke zkreslení povahy této rady, je dobré vyhnout se jejímu definování slovy „tým“ nebo „équipe“, tj. termínům, které nejsou vhodné pro správné vyjádření církevního a kanonického vztahu mezi farářem a ostatními věřícími.

112. Při dodržování příslušných diecézních norem je nutné, aby pastorační rada skutečně zastupovala společenství, jehož je výrazem, ve všech svých členech (kněží, jáhni, zasvěcené osoby a laici). Představuje specifické prostředí, ve kterém mohou věřící uplatňovat své *právo a povinnost* vyjádřit pastýřům a sdělovat i ostatním věřícím své myšlenky týkající se prospěchu farního společenství.¹⁷⁰

Hlavní funkce farní pastorační rady proto spočívá ve zkoumání a studiu praktických návrhů pastoračních a charitativních iniciativ, které se týkají farnosti a jsou v souladu s chodem diecéze.

166 František, *Generální audience* (23. května 2018), <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=27704>.

167 Pavel VI., apoštol. list motu proprio *Ecclesiae Sanctae* (6. srpna 1966), I, 16, § 1, in *AAS* 58 (1966), s. 766; srov. CIC, kán. 511.

168 *Evangelii gaudium*, č. 31.

169 Srov. CIC, kán. 536, § 2.

170 Srov. tamtéž, kán. 212, § 3.

113. Farní pastorační rada „má pouze poradní hlas“¹⁷¹ v tom smyslu, že její návrhy musí farář přijmout, aby se staly účinnými. V procesu společného rozhodování je pak farář povinen pečlivě zvažovat vyjádření pastorační rady, zejména pokud jsou vyslovena jednomyslně.

Aby byla služba pastorační rady účinná a plodná, je třeba se varovat dvou extrémů: na jedné straně toho, že farář pastorační radě předkládá rozhodnutí již přijatá nebo radu předem řádně neinformuje a svolává ji jen zřídka a formálně; na druhé straně toho, že farář je pouze jedním z členů rady a pozbývá své role pastýře a vůdce společenství.¹⁷²

114. Konečně se považuje za vhodné, aby pastorační rada byla v rámci možností složena převážně z těch, kteří mají v pastoračním životě farnosti trvalé povinnosti, nebo z těch, kteří se v něm konkrétně angažují. Tak se zabrání tomu, že se z jejich schůzek stane výměna abstraktních myšlenek, které se netýkají skutečného života společenství s jeho možnostmi a problémy.

X.c. Jiné formy spoluzodpovědnosti v pastorační péči

115. Nelze-li společenství věřících ustanovit jako farnost nebo kvazi-farnost,¹⁷³ zajistí diecézní biskup po vyslechnutí kněžské rady¹⁷⁴ jinou pastorační péči,¹⁷⁵ přičemž zhodnotí například možnost zřízení pastoračních center, závislých na místním faráři, jako „misijní stanice“ na podporu evangelizace a charity. V takových případech je nutné vybavit pastorační centrum vhodným kostelem nebo oratoří¹⁷⁶ a vytvořit příslušnou diecézní normu pro jeho aktivity tak, aby byly koordinovány s činností farnosti a doplňovaly ji.

171 Tamtéž, kán. 536, § 2.

172 Srov. *Kněz, pastýř a vůdce farního společenství*, č. 26.

173 Srov. CIC, kán. 516, § 1.

174 Srov. tamtéž, kán. 515, § 2.

175 Srov. tamtéž, kán. 516, § 2.

176 Srov. tamtéž, kán. 1214, 1223 a 1225.

116. Centra takto ustavená, která se v některých diecézích nazývají „diakonie“, mohou – kde je to možné – být svěřena farnímu vikáři nebo zejména jednomu či vícerym trvalým jáhnům, kteří za ně převzou odpovědnost a případně je řídí spolu se svými rodinami, pod zodpovědností faráře.

117. Tato centra se mohou stát předsunutými misijními základnami a nástroji pro sblížení, zejména ve farnostech s velmi rozsáhlým územím. Tak může být zajištěn čas pro modlitbu a eucharistickou adoraci i katecheze a další aktivity ve prospěch věřících, zejména charitativní činnost pro chudé a potřebné a péče o nemocné, vyžadující spolupráci zasvěcených osob a laiků, jakož i každého člověka dobré vůle.

Zodpovědní za pastorační centrum budou povinni zajistit, aby se prostřednictvím faráře a dalších kněží ze společenství co nejčastěji slavily svátosti, zejména mše svatá a svátost smíření.

XI. Stipendia za slavení svátostí

118. Se životem farností a jejich evangelizačním posláním se pojí otázka stipendia dávaného za slavení mše svaté, které je určeno pro kněze, a za ostatní svátosti, které však patří farnosti.¹⁷⁷ Jedná se o stipendium, které ze své povahy musí být svobodným aktem ze strany dávajícího a je ponecháno na jeho svědomí a zodpovědnosti vůči církvi. Není to „cena, která má být zaplacená“ nebo „požadovaná taxa“, jako by se jednalo o určitý druh „poplatku za svátosti“. Stipendiem za mši svatou „věřící [...] přispívají k prospěchu církve a [...] na její péči o vydržování služebníků a na jejích činnostech“.¹⁷⁸

119. V tomto smyslu se jeví jako důležité vést citlivě věřící k pochopení, že potřeby farnosti jsou „jejich záležitost“, a je proto třeba na

177 Srov. tamtéž, kán. 848 a 1264, 2°, jakož i kán. 945–958, a Kongregace pro klérus, dekret *Mos iugiter* (22. února 1991), schválený specifickou formou Janem Pavlem II., in *Enchiridion Vaticanum* 13 (1991–1993), s. 6–28.

178 CIC, kán. 946

ně ochotně přispívat. Je dobře, aby se naučili spontánně se o ně starat, zejména v zemích, kde stipendium za mši svatou je pro kněze stále ještě jediným zdrojem obživy a také fondem pro evangelizaci.

120. Výše zmíněný vnímavý postoj bude tím účinnější, čím více budou kněží dávat příklady „pocitivého“ využití peněz, a to jak svým střídým životním stylem bez výstřelků na osobní úrovni, tak i transparentní správou farního majetku, přizpůsobovanou nikoli „projektům“ faráře nebo malé skupiny lidí, projektům možná dobrým, ale vzdáleným od skutečných potřeb věřících, zejména těch nejchudších a nejpotřebnějších.

121. V žádném případě „nesmí mešní stipendium provázet ani zdání obchodu nebo spekulace“,¹⁷⁹ neboť „se velmi doporučuje kněžím, aby také bez přijetí stipendia sloužili mši na úmysl věřících, hlavně chudých“.¹⁸⁰

Za nástroje, které umožňují dosažení tohoto cíle, můžeme považovat pořádání anonymních sbírek takovým způsobem, aby se každý cítil svobodný darovat to, co může nebo co považuje za správné, aniž by cítil povinnost odpovídat nějakému očekávání nebo zaplatit nějakou cenu.

Závěr

122. S odvoláním na nauku Druhého vatikánského koncilu o církvi, ve světle nedávného učení církevního magisteria a s ohledem na hluboce změněné společenské a kulturní prostředí má předkládaná instrukce v úmyslu zaměřit se na téma obnovy farnosti v misijním smyslu.

I když farnost zůstává nezbytnou institucí pro setkání a živý vztah s Kristem a s bratry ve víře, stejně tak je pravdou, že se musí neustále konfrontovat se změnami probíhajícími v dnešní kultuře a v životě lidí, aby se mohly tvůrčím způsobem zkoumat nové cesty a nástroje,

179 Tamtéž, kán. 947.

180 Srov. tamtéž, kán. 945, § 2.

kteří jí umožní být na výši jejího prvořadého úkolu, to znamená být hybným centrem evangelizace.

123. V důsledku toho musí pastorační činnost překračovat pouhé územní vymezení farnosti tak, aby se církevní společenství jasněji projevovalo díky synergii různých služeb a charismat a taktéž aby se strukturovalo jako „souborná pastorační“ ve službě diecéze a jejího poslání.

Jedná se o pastorační práci, která se díky účinné a vitální spolupráci mezi kněžími, jáhny, zasvěcenými osobami a laiky, jakož i mezi různými farními společenstvími ve stejné oblasti nebo regionu zabývá identifikací společných otázek, problémů a výzev týkajících se evangelizace, ve snaze integrovat vhodné způsoby, nástroje, návrhy a prostředky pro to, jak jim čelit. Takový společný misijní projekt by bylo možno vypracovat a realizovat tam, kde existují teritoriální a sociální souvztažnosti, to znamená mezi komunitami sousedními nebo sdílejícími stejné sociokulturní podmínky; nebo s odkazem na podobné pastorační oblasti, například v rámci nezbytné koordinace pastorační péče o mládež, univerzity a povolání, jak k tomu již dochází v mnohých diecézích.

Souborná pastorační práce proto vyžaduje nejen zodpovědnou koordinaci pastoračních aktivit a struktur schopných navazovat vztahy a mezi sebou spolupracovat, ale také příspěvek všech pokřtěných. Řečeno slovy papeže Františka, „když mluvíme o ‚lidu‘, nesmí se tím chápat společenské nebo církevní struktury. Ale celek lidí, kteří nežijí jako jednotlivci, ale jako tkanivo společenství všech a pro všechny“.¹⁸¹

To vyžaduje, aby farnost jako historická instituce nezůstávala uvězněna do imobility nebo znepokojující pastorační jednotvárnosti, nýbrž aby místo toho uváděla do života „dynamiku vycházení“, která díky spolupráci mezi různými farními komunitami a posílena společenstvím mezi kleriky a laiky ji bude účinně směřovat k evangelizačnímu poslání, což je úkol celého Božího lidu, který kráčí dějinami jako „Boží rodina“ a který, v synergii svých různých členů, pracuje pro růst celého těla církve.

Předkládaný dokument proto kromě zdůraznění naléhavosti takovéto obnovy představuje i způsob uplatňování kanonických norem, které stanoví možnosti, hranice, práva a povinnosti kněží i laiků, aby se farnost znovu projevila jako zásadní místo pro hlásání evangelia, pro slavení eucharistie, jako prostor bratrství a charitativní lásky, z něhož vyzařuje do světa křesťanské svědectví. To znamená, že „musí zůstat místem kreativity, navracení a mateřství. V ní se má uskutečňovat schopnost vynalézat; a když farnost jde takhle dál, uskutečňuje se to, čemu říkám ‚farnost, která vychází ven‘.“¹⁸²

124. Papež František nás zve, abychom vzývali „Pannu Marii, Matku evangelizace“, aby „nám Panna pomáhala vyslovovat naše ‚ano‘ při naléhavé potřebě hlásat Ježíšovu radostnou zvěst v naší době; kéž nám vyzíská nové nadšení lidí probuzených pro to, aby všem přinášeli evangelium života, jež vítězí nad smrtí; kéž se za nás přimlouvá, abychom získali svatou směrlost při hledání nových cest pro to, aby se dar spásy dostal ke všem“.¹⁸³

Tento dokument Kongregace pro klérus schválil Svatý otec 27. června 2020.

Dáno v Římě dne 29. června 2020, na slavnost svatých Petra a Pavla

✠ *Beniamino kard. Stella*
prefekt

✠ *Joël Mercier*
sekretář

✠ *Jorge Carlos Patrón Wong*
sekretář pro semináře

Mons. Andrea Ripa
podsekretář

182 František, *Setkání s polskými biskupy*, Krakov (27. července 2016), in *AAS* 108 (2016), s. 893.

183 Týž, *Poselství pro světový den misii 2017* (4. června 2017), č. 10, in *AAS* 109 (2017), s. 764 (http://kc.bcb.cz/_d/01/Poselstvi_2017_Svetovy_den_misii.pdf).